

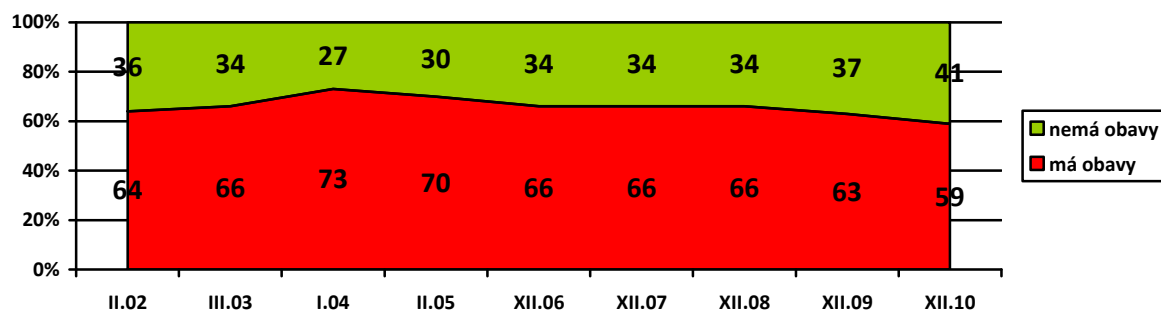
Očekávání do budoucna a obavy české veřejnosti - prosinec 2010

Technické parametry

Výzkum:	Naše společnost 2010, v10-12
Realizátor:	CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
Projekt:	Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.
Termín terénního šetření:	29. 11. – 6. 12. 2010
Výběr respondentů:	Kvótní výběr
Kvóty:	Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání
Zdroj dat pro kvótní výběr:	Český statistický úřad
Reprezentativita:	Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let
Počet dotázaných:	1037
Metoda sběru dat:	Osobní rozhovor tazatele s respondentem
Výzkumný nástroj:	Standardizovaný dotazník
Otázky:	OV.2a, OV.2b, OV.21
Zveřejněno dne:	2. února 2011
Zpracoval:	Jan Červenka

V pravidelném prosincovém šetření v rámci projektu Naše společnost Centrum pro výzkum veřejného mínění SOÚ AV ČR, v.v.i., v souvislosti s příchodem nového roku zkoumalo, jak čeští občané pohlížejí na budoucnost, a to jak v osobní rovině s ohledem na sebe a své blízké, tak i ve vztahu k české společnosti a posléze i k lidstvu jako celku, a zda mají z něčeho do budoucna nějaké obavy.

Graf 1: Máte z něčeho obavy?¹ (%)

¹ Znění otázky: „Nyní mi, prosím, řekněte, máte z něčeho obavy?“ Varianty odpovědí: máte obavy, nemáte obavy.

Jak ukazují výsledky zachycené v grafu 1, asi tři pětiny (59 %) Čechů podle vlastního vyjádření má nějaké obavy, dvě pětiny (41 %) se naopak ničeho v současnosti neobávají. Tento stav představuje relativně nejpriznivější výsledek za celou dobu srovnatelných měření od roku 2002. Podíl obávajících se se oproti loňsku snížil o čtyři procentní body na své dosavadní minimum a v porovnání s lednem 2004, kdy byl historicky nejvyšší, je nižší o čtrnáct procentních bodů.

Podrobnější analýza ukázala, že častěji obavy mají ženy (63 %) než muži (55 %). Míra obav také zřetelně narůstá s věkem (viz tabulku 1) a s klesající životní úrovní (viz tabulku 2).

Tab. 1: Máte z něčeho obavy? (rozdíly podle věku v %)

	15-19 let	20-29 let	30-44 let	45-59 let	60 a více let
má obavy	39	48	59	63	69
nemá obavy	61	52	41	37	31

Tab. 2: Máte z něčeho obavy? (rozdíly podle životní úrovně v %)

	dobrá	ani dobrá, ani špatná	špatná
má obavy	44	65	84
nemá obavy	56	35	16

Respondenti, kteří uvedli, že mají z něčeho obavy (N=609), byli následně formou otevřené otázky dotazováni na to, z čeho mají obavy, přičemž mohli uvést až dvě různé odpovědi.

Tab. 3: Z čeho máte obavy? (%)²

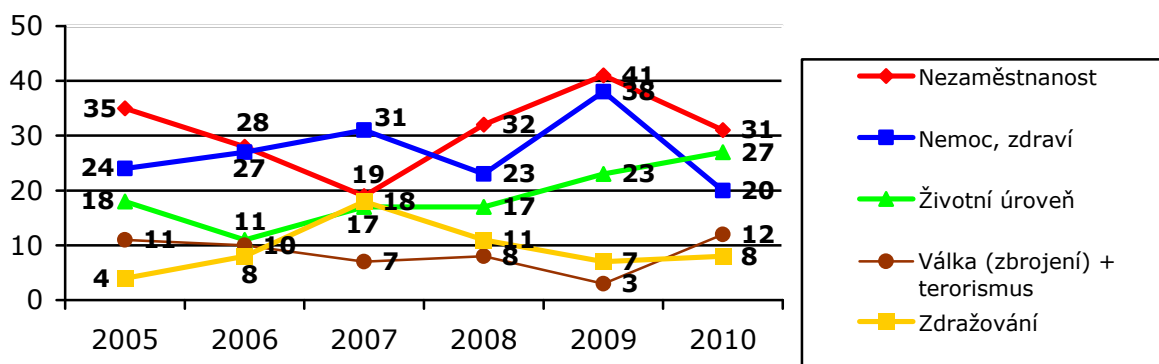
nezaměstnanost	31
životní úroveň	27
nemoc, zdraví	20
kriminalita, bezpečnost	9
obavy o rodinu, děti, partnera, přátele	9
zdražování	8
válka	7
budoucnost	7
zdravotnictví	6
ekonomický vývoj v ČR	5
obavy o zdraví rodiny, dětí, partnera, přátel	5
terorismus	5
zabezpečení důchodců	4
domácí politický vývoj, situace	3
bydlení, byt, domov	3
studium	3
jiná odpověď	22
bez odpovědi	26
CELKEM	200

Pozn.: Odpovídali pouze ti, kteří vyjádřili nějaké obavy, N = 609. Vzhledem k tomu, že každý respondent mohl uvést dvě položky, činí součet všech možných odpovědí 200 %.

² Znění otázky: „Z čeho máte obavy?“ (otevřená otázka)

Výsledky zachycené v tabulce 3 ukazují, že nejčastěji mezi obavami figurují nezaměstnanost, životní úroveň a nemoc, respektive obava o zdraví. Poměrně často se v odpovědích respondentů vyskytovaly také obavy o bezpečnost, respektive strach z kriminality, obavy o rodinu a přátele, zdražování, válka, obecný strach z budoucnosti, zdravotnictví, ekonomický vývoj v ČR nebo terorismus.

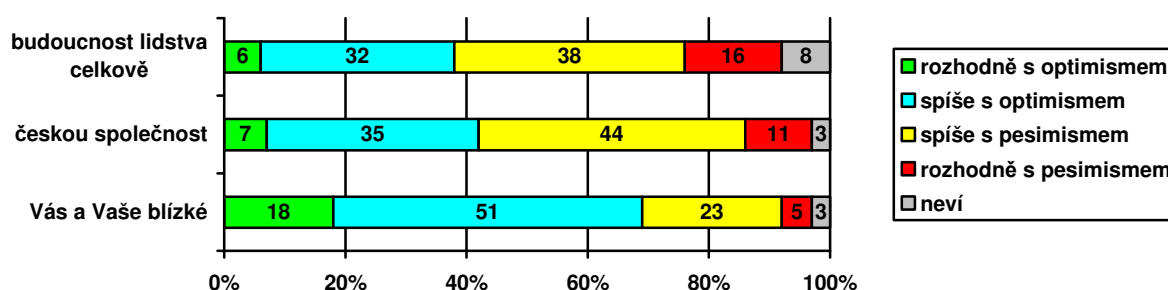
Graf 2: Z čeho máte obavy? (časové srovnání v %)

Oproti prosinci roku 2009, kdy dominantními tématy dne byly ekonomická krize a epidemie prasečí chřipky, vidíme v časovém srovnání, které nabízí graf 2, relativní pokles zastoupení obav z nezaměstnanosti a z nemoci. Naopak dlouhodobější nárůst zaznamenává podíl obav souvisejících se životní úrovní. V porovnání s rokem 2009 rovněž přibýlo těch, kdo své obavy spojují s nějakým válečným konfliktem nebo s terorismem.

To, jakým způsobem čeští občané pohlížejí na budoucnost, šetření CVMM zkoumalo ve třech rovinách: v rovině osobní, která zahrnovala i okruh nejbližších, v rovině širšího společenství, které reprezentovala česká společnost, a v globální rovině lidstva jako celku.³

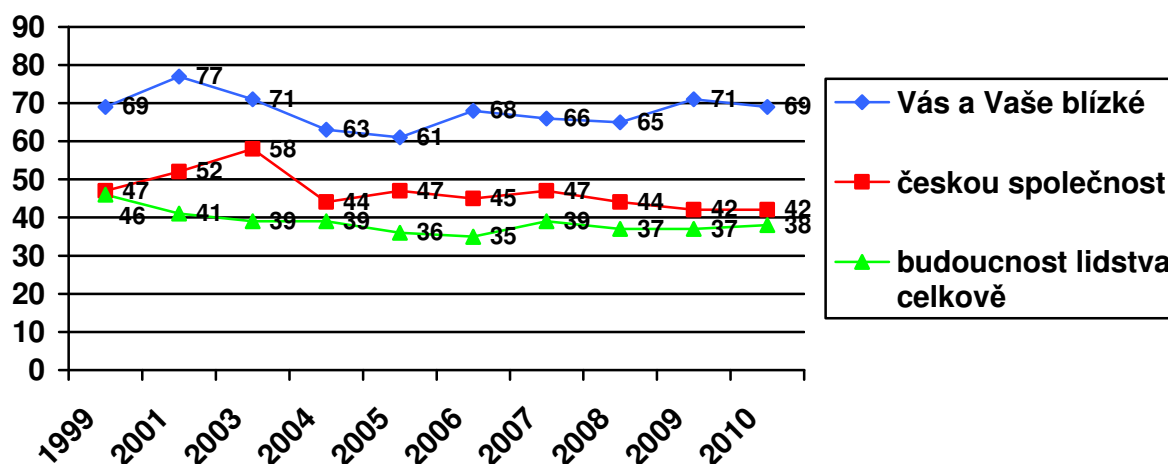
Graf 3: Jak pohlížíte do budoucnosti, pokud jde o...? (%)

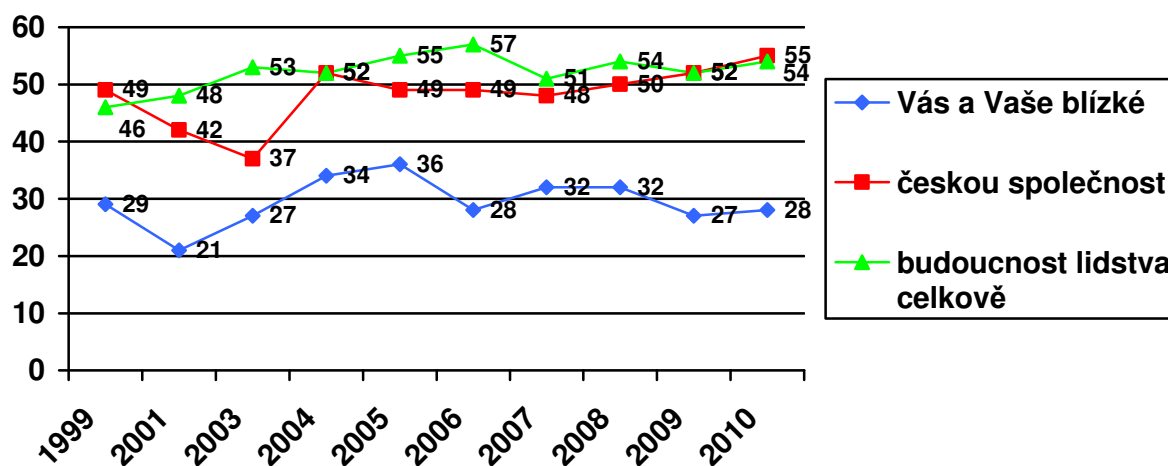
³ Znění otázky: „A jakým způsobem pohlížíte do budoucnosti, pokud jde: a) o Vás a Vaše blízké, b) o českou společnost, c) o budoucnost lidstva celkově?“ Varianty odpovědí: rozhodně s optimismem, spíše s optimismem, spíše s pesimismem, rozhodně s pesimismem.

Výsledky zachycené v grafu 3 ukazují, že více než dvoutřetinová většina českých občanů (69 %) pohlíží optimisticky na budoucnost svoji a svých blízkých, zatímco s pesimismem k vlastní osobní perspektivě přistupuje o málo více než čtvrtina (28 %) z nich. Naopak v případě hodnocení vyhlídek české společnosti a lidstva jako celku je česká veřejnost spíše skeptická. Budoucnost české společnosti pesimisticky vidí nadpoloviční většina (55 %) oslovených a opačný názor zastávají o málo více než dvě pětiny (42 %), v případě lidstva jako celku je podíl pesimistů v podstatě srovnatelný s analogickým podílem u české společnosti (54 %), avšak optimistická očekávání jsou v tomto případě ještě o něco nižší (38 %) na úkor vyššího podílu nerozhodných odpovědí „nevím“.

Graf 4: Podíl optimistického hodnocení budoucnosti, pokud jde o... (časové srovnání v %)

Graf 5: Podíl pesimistického hodnocení budoucnosti, pokud jde o... (časové srovnání v %)

Z časového srovnání, které nabízejí grafy 4 a 5, vyplývá, že oproti poslednímu šetření z prosince 2009 nedošlo k žádnému statisticky významnému posunu v hodnocení budoucnosti.

Podrobnější analýza ukázala, že ve všech rovinách optimismus roste s klesajícím věkem, rostoucím formálním vzděláním a lepším se hodnocením životní úrovně vlastní domácnosti respondenta.